

JONATHAN LETHEM

Dragă T(erra),

Îți scriu ca să-ți spun să te dai bătută. S-ar putea să fii deja câștigătoare, genul de câștigătoare care câștigă pierzând, lăsându-te pe spate și arătându-mi părțile tale delicate, lăsându-mă să gâdil și să mângâi și să adulmec organele tale vitale, care mă imploră. Poate ar trebui să formulez asta mai dur: DĂ-TE BĂTUTĂ. Nu ai nici o șansă. Împotrivirea este inutilă, inutilitatea este potrivnică, șovăiala este flirt, renunțarea este libertate. Te iubesc și sunt mai bun decât tine în orice fel – mai măreț, mai întins, mai ferchezuit, mai strașnic, mai aiurit, mai energic, mai rapid la alergatul în picioarele goale și la viteza de internet prin dial-up, mai înfometat, mai plin de sex și de vâpăi, mai bine înzestrat cu istețime și cu armament. Sunt mai înalt decât tine și pot să te înconjur cu limba mea lascivă. Recunoaște asta și recunoaște-mă pe mine. Prin faptul că ai deschis acest plic ai fost selectată; dintre milioanele de trilioane de făpturi amibe, ai fost culeasă de pe plaja galaxiei, precum o scoică, de către un zeu. Ceva din tine a scânteiat pentru o clipă (prea puțin probabil să aibă vreo însemnătate pe plan universal); e absurd că faptul de a te fi observat s-a strecurat în programul cuiva așa ca mine. Dar am fost amuzat – nu mă întreba de ce, e practic ceva aleatoriu, ca o loterie. Și totuși, nu vei putea niciodată să consumi bogățiile iubirii mele, să treci prin ele și să le irosești, ca o câștigătoare la loterie inconștientă ce ești. Chiar și dacă ai încerca, nu le-ai cheltui nici în zece vieți de destrăbălare. Ochii mi-au căzut asupra ta într-o clipă de slăbiciune, și n-ai să mai prinzi vreo alta. Nu, eu sunt un edificiu, o enigmă; cuiva precum ești tu știința mea îi apare drept magie. Nu întârzia, acționează acum, dă-te bătută.

Ai fost selectată de către o ființă superioară de pe un alt tărâm pentru a fi smulsă din rândurile speciei tale scăpătate pentru a mi te alătura mie, pentru a sta pe tron, în locul liber de lângă mine (asta doar pentru că niciodată nu mă obosisem să mă uit în lateral ca să observ că exista acolo un loc – până când, cumva, mi-au căzut privirile asupra ta), unde nici unul dintre semenii tăi umili nu a stat vreodată. Ești nedemnă, dar vei fi făcută demnă de către cineea care îți este făcută prin atenția mea. Îți spun din nou, îți sunt superior. Ești numai poleială, zgomote de fond, o margaretă, o bulă de șampanie care mi s-a urcat la cap și a pocnit, și nici măcar nu știu de ce te vreau pe tine, așa că ai face bine să nu îmi dai ocazia de a mă răzgândi. Ai să observi că ți-am anticipat reacțiile și le-am atașat mai jos (vezi atașamentele de mai jos). Sunt atât de plăpânde și de amuzante, de neajutorate și de emoționante, și tu deja ai țipat da ia-mă da cum aș putea să mă împotrivesc da mă dau bătută da. Așa că fă după cum îți spun eu acum. Deja ai făcut-o, te afli în brațele mele ca un copilaș, ca o protejată, ca o lebădă. Dă-te bătută, deja te-ai dat bătută, ești a mea.

Cu dragoste,
M(arte)

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE

Emeka,

Felul acela de a rămâne cu gura căscată, pe care îl dovedește o femeie (sau pe care ar trebui să-l dovedească?) atunci când e cerută în căsătorie de un bărbat m-a iritat și m-a nedumerit dintotdeauna. Fără doar și poate că într-un cuplu în care există o relație strânsă s-a discutat despre căsătorie, în loc să se meargă pe scenariul copilăresc al „întrebării-surpriză” din partea bărbatului și apoi al răspunsului surprins și plin de recunoștință al femeii, ca și cum ar fi primit un cadou magnific, pe care nu și l-a imaginat vreodată că ar putea fi al ei. Zâmbești citind aceste rânduri? Ah, dar nu e chiar așa de amuzant! Deci, chiar așa, de ce m-a surprins când mi-ai trimis acel text ridicol? Doar noi vorbiserăm despre căsătorie, nu-i așa? Mă rog, mai mult *tu*. Și totuși, citindu-ți exprimarea – „*crezi că am putea să începem să discutăm despre posibilitatea de a ne căsători în curând?*” – am simțit mai întâi surprindere, apoi amuzament, apoi înfricoșare, iar apoi această prostească și nebu-nească bucurie pe care încă o mai simt.

Să știi că greșești atunci când spui că e remarcabil cât suntem de asemănători. Bineînțeles că suntem asemănători – mai puțin amănuntul că eu sunt mult mai atrăgătoare –, dar asta nu e deloc remarcabil. Mulți alți copii de universitari nigerieni au citit-o pe Enid Blyton¹ și s-au întrebat ce naiba e aia bere de ghimbir; au citit fiecare carte din seria Pacesetters²; și au citit totul de James Hadley Chase³. Acestea nu sunt nicidecum dovezi că suntem

¹ Enid Blyton (1897-1968), importantă scriitoare engleză de literatură pentru copii (n.red.)

² Serie de romane africane pentru copii și tineri, publicate de editura britanică Macmillan în anii 1980 (n.red.)

³ Pseudonim al scriitorului britanic Rene Brabazon Raymond (1906-1985), autor de romane polițiste (n.red.)

potrivți unul pentru celălalt – dacă ar fi, atunci tu ai fi potrivit pentru una din oricare două femei crescute în campus și pe care le cunosc eu.

Tatăl tău a absolvit la Ibadan¹ cu doar doi ani înainte de a absolvi tatăl meu. Dacă familia ta nu ar fi plecat din Nigeria fix înainte de război poate că am fi crescut împreună la Nsukka și poate că toată discuția asta despre căsătorie nu ar fi existat, pentru că ne-am fi cunoscut mult prea bine, tu ai fi fost prietenul din gimnaziu al fratelui meu Okey și m-ai fi privit doar ca pe sora cea mică și slăbănoagă a lui Okey. Deci nu, nu e nimic remarcabil în privința intereselor noastre comune. Însă în ziua în care mi-ai spus că partea ta favorită din mesă, și singurul motiv pentru care te mai duci din când în când la mesă, este atunci când preotul spune „așteptând plini de bucurioasă speranță”, am fost surprinsă. Nu ți-am spus-o atunci, pentru că mi s-a părut un pic cam prea la fix coincidența, dar asta este și partea mea favorită din mesă. *O di egwu!*²

De ieri, de când am primit textul tău, m-am gândit la felurile în care suntem diferiți, la faptul că ție îți plac fasolea, și romanele macho și sezonul ploios, iar mie nu îmi plac. Dintr-odată, a devenit important pentru mine să nu fim prea asemănători. Știi că întotdeauna am fost suspicioasă față de lucrurile care se apropie de perfecțiune, de orice lucru prea bine alcătuit. Mereu vreau să găesc nod în papură, după cum spui tu. Mi se face frică de cât de ușor îmi vine mai nou să vorbesc la persoana întâi plural. Ieri, chiar înainte ca tu să-mi trimiți textul, m-a sunat Mătușica Adaeze și m-a întrebat dacă o să am vacanță de Crăciun ca să merg în sat. I-am spus că speram să avem concediu până după Anul Nou ca să putem să mergem până la vinăria lui Uche și să ne întoarcem în Lagos în ianuarie. Ea a început să râdă și a zis: „Eu te-am

¹ Cea mai veche și mai importantă universitate nigeriană, care se găsește în orașul Ibadan, unul dintre cele mai mari din vestul Nigeriei. (n.red.)

² Cât de misterioasă-i lumea! (în lb. engl. în orig.)

întrebat de tine și tu îmi zici de «voi»¹. După ce am închis, am început să mă gândesc la cât de mult m-am obișnuit cu tine și am început să mă întreb de câte ori am spus „noi“ fără ca măcar să-mi dau seama. Ieri, de asemenea, am realizat că nu ți-am zis niciodată cât de mult îmi plăci – și asta înainte să primesc textul tău, apropo. Iubirea este diferită. Iubirea este ridicolă. Iubirea poate pur și simplu să se întâmple, așa cum ți s-a întâmplat ție când m-ai văzut pe mine și ai rugat-o pe Ifeanyi să ne facă cunoștință (exact acum șaptesprezece luni și trei zile), iar mie atunci când tu ai încercat să mă farmeci cu cunoștințele tale vagi despre opera lui Achebe¹, dar faptul de a plăcea necesită motive. Iar ieri am rămas uimită cât de mult am ajuns să te plac. Îmi place că știi când să pleci, și că îmi închizi ușa încetisor, și că, atunci când faci asta, nu ajung niciodată să mă îngrijorez că nu ai să te mai întorci. Îmi place cum gătești (nu ți-am făcut niciodată complimente pentru că mi le tot imaginez pe femeile acelea toante care exagerează cu laudele la adresa bărbaților care gătesc, și pe mamele acelea nătângi cărora le place să spună: „Fiul meu știe să gătească, așa că nici o femeie nu se va folosi de mâncare pentru a-l ispiti.“) Îmi place cum arată fundul tău în blugi, acea eleganță plată despre care nu îți place să pomenesc, și îmi place că faci încercări inutile la sală de a pune pe tine niște mușchi despre care știm amândoi că n-ai să-i pui niciodată, și îmi place că subliniezi propoziții din cărți ca să mi le arăți. Îmi place că îți place de mine și că faptul că tu mă plăci mă face și pe mine să mă plac.

Apropo, nu am să îți mai scriu niciodată ceva asemănător. Așa că zâmbește acum cât poți, *atulu*². Îmi amintesc când eram puștoaică, și citeam cărți în micuțul și prăfuitul orașel Nsukka, și deseori dădeam peste personaje care mâncau *bagels*³. *Bagel* mi se

¹ Chinua Achebe (n. 1930), romancier, poet, critic literar și profesor universitar nigerian (n.red.)

² Băiete (în lb. nig. în orig.)

³ Specialitate de covrig din care se fac sandwich-uri cu diverse tipuri conținut, întâlniți în Statele Unite. (n.tr.)

părea un cuvânt elegant. Îmi doream cu disperare să gust unul. Ani mai târziu, la New York (în prima noastră vizită în America cu toată familia), m-am pleoștit când am aflat că e vorba despre un fel de gogoasă foarte densă. Mi te imaginez zicând:

– De unde până unde cu povestirea asta? În timp ce citești asta. Ei bine, vreau să spun că nu mi-am dorit niciodată să mă căsătoresc, așa că poate se va dovedi un lucru bun, spre deosebire de bagel, pe care mi-am dorit să îl încerc și care s-a dovedit remarcabil de plictisitor.

Am tot recitit textul tău de ieri, și nu m-am simțit niciodată atât de plină de viață. Așa că, da, presupun că ar trebui să începem să discutăm despre posibilitatea de a ne căsători în curând.

Chioma

ADAM THORPE

Onorată instanță, vă propun acum citirea unei scrisori din partea răposatului Colin Stock-Tremlett, din data de 29 mai a aceluiași an. O veți găsi la punctul 3 al pachetului de materiale scrise pus la dispoziție de apărare. Aș dori să evidențiez că acuzatului nu i se furnizează de fapt gaz la domiciliu, și prin urmare – fiindu-i trezită curiozitatea – a interpretat această scrisoare înainte ca ea să ajungă la persoana căreia îi era destinată.

Marilynne,

Mi-ai spus că soțul tău nu deschide niciodată plicurile cu facturi. De aici camuflajul. Scrisoarea asta nu e de la British Gas, de la vreun funcționar dement sau care a greșit adresa (oare mai au încă funcționari?). E de la bărbatul pe care l-ai cunoscut sâmbătă, la bufetul privat de la Festivalul Artelor. Consilierul juridic. Consilierul juridic pe nume Colin, deși mi-ai precizat că nu ai memoria numelor. Consilierul juridic care ura să fie așa ceva, care a fost forțat să intre în meserie de către tatăl și bunicul lui, custozii firmei familiei încă din 1928, după cum ai putea afla aruncând o privire la căsuța gârbovită din Northcombe Lane și la plăcuța ei de alamă șlefuită. Îți aduci aminte?

Sper că citești când ești singură scrisoarea asta, sau cel puțin nu suficient de aproape de soțul tău încât să poată întrezări ceva. Îmi imaginez că ai un autocontrol redutabil sub exteriorul tău vivace, astfel încât chiar dacă această factură la gaz falsificată cu afecțiune s-a transformat în mod magic într-un *billet-doux*¹, la micul dejun, să zicem – cu soțul tău stând de partea cealaltă a mesei, rânjind pe deasupra pâinii prăjite –, sunt convins că nu ai să te arăți alarmată,

¹ Scrisorică de amor (în lb. fr. în orig.)

dând totul de gol. Sunt convins că ai să continui să citești în liniște, ca și cum ai examina consumul estimativ, TVA-ul, toate gunoaiile cu ștaif care întotdeauna însoțesc rana pecuniară (care pentru tine este doar o înțepătură, știu). Sau poate că ai să mă împătorești cu atenție, pentru a mă citi în voie mai târziu în intimitatea dormitorului tău. Pentru că știi deja ce urmează să spun.

Câte ore am stat noi împreună? De fapt, intermitent împreună? Patru, după calculele mele. Căsuța lui Derek Bintwell e mică, deși foarte drăguță (eu m-am ocupat de tranzacția inițială, și a plătit de i-a venit rău pentru asta), iar masa din bucătărie e prea mare. Așa că eram cu toții înghesuiți în jurul mâncării când te-am văzut pentru prima dată. Eu adusesem salata de orez, despre care știam n-avea nici un succes. Îți amintești că ți-am spus lucrul ăsta, chiar la început? Te-am făcut să râzi. Mi-a tresăltat inima în piept. Soția mea nu râde niciodată la lucrurile pe care le spun. Dar tu ai râs, din tot sufletul.

Încercăi să găsești un loc pentru minunata ta spumă de avocado, ce m-a dus cu gândul la un tabernacul delicat aflat sub amenințarea coatelor și a cuțitelor; am făcut niște loc pentru ea și te-am ajutat să o așezi pe lemnul de brad lustruit. Degetele noastre s-au atins. Și primul lucru pe care ți l-am spus de fapt, în timp ce coboram împreună vasul printre toate acele mâini lacome, a fost: „Asta o să meargă mult mai bine decât încercarea mea.” Tu m-ai întrebat care era încercarea mea. Am arătat cu degetul și am zis: „Ceea ce mâine cineva are să numească «salata de orez fără nici un succes». Și atunci tu ai râs. Practic urlam unul la altul, bineînțeles, pentru că hărmălaia din bucătărie era îngrozitoare. Oamenii vorbesc prea mult. Vorbesc tot timpul. Cei care se ocupă cu festivalul sunt deosebit de limbuți. Într-un cuvânt, sunt niște plicticoși. De fapt, sunt groaznici, majoritatea. Niște snobi culturali. Arată ca niște refugiați de la Ascot¹, doar că au mai

¹ Orașel din comitatul Berkshire, din Anglia, faimos pentru hipodromul aflat în apropiere (n.red.)

puțină minte decât cail. Aș putea să-ți povestesc niște chestiuni pe tema asta...

Un consilier juridic are tendința de a vedea latura cea mai rea a oamenilor. Eu nu am vrut să mă fac consilier juridic.

Dar am conștientizat, imediat ce am evadat împreună în liniștea relativă a grădinii, că tu erai diferită.

Erai frumoasă și exotică, bineînțeles, asta se înțelege de la sine. Însă frumusețea ta era în armonie cu vocea, cu râsul tău, cu „atitudinea“ ta, după cum spun cei (mai) tineri. Ți străluceau ochii când te uitai la mine, ascultând răbdătoare vorbăria mea agitată, pe care păreai s-o apreciezi. Eram agitat pentru că exercitai un efect puternic asupra calmului meu de om între două vârste. Era pe la amurg, muscuțiile roiau, luna răsărea imensă și înfioată pe deasupra porumbului foșnitor (amplasamentul casei lui Derek, deși de invidiat, nu se potrivește celor ca mine, care suferă de rinită alergică), și am simțit cel mai intens val de fericire pe care îmi amintesc să-l fi avut vreodată. Îmi venea să-mi arunc cât colo cravata și pantofii și să alerg cu tine prin grădină, ținându-te de mână. Aș fi vrut să te iau în brațe – nu cu violență, bineînțeles, ci tandru – și să dansăm ore în șir în aerul parfumat. Dar în loc de asta, ți-am vorbit: în special despre mine, despre viața mea atât de palpitană, informându-te despre împrejurimi, despre Clubul Rotary¹, despre drumețiile mele solitare din weekend, despre modul în care firma noastră respectabilă de familie fusese păcălită să sponsorizeze instalația de artă modernă a festivalului – acele ridicole găleți de cauciuc în flăcări de pe strada principală, care au fost subiectul unor inevitabile scrisori mâniaoase adresate redacției ziarului *Chronicle*.

Am făcut glume pe care le-ai găsit amuzante. Până și strănuturile mele ți sau părut amuzante – sau felul în care le transformam

¹ Organizație filantropică internațională, înființată în 1905 în Statele Unite și reunind numai persoane influente, precum lideri ai marilor companii și politicieni (n.red.)

în ceva comic de auto ironic. Ai spus că am un simț al umorului „englezesc, foarte sec“. Am avut impresia că în sfârșit întâlnești pe cineva care nu era un plicticos politico din zona Londrei. Ți-am umplut paharul cu vinul de la festival, un vin roșu chilian comun, și am vorbit despre soiuri de vinuri. Fiecare comentariu făcut de tine, oricât de scurt, era o bijuterie: strălucea inteligența din toți porii tăi auriți de soare.

Slavă Domnului că majoritatea invitațiilor se îndopau în casă. Apoi, când te-am întrebat cu ce te ocupi, ai spus: „Cu nimic“. „Cu nimic?“ „Absolut nimic. Soțul meu e plin de bani. E mai în vârstă decât mine. Un grăsan bătrân. Se îmbată. Uite-l.“

Voi, americanii, aveți așa o franchețe în vorbire. M-am uitat, și l-am văzut la orizont. Am fost foarte mulțumit să văd că era, într-adevăr, dezgustător de gras. Era îmbrăcat într-un costum alb și sifonat și vorbea cu Sarah, soția înstrăinată a lui Derek – festivalul le-a stricat căsătoria și mi-a oferit mie încă un dosar de lucru, în treacăt fie spus. Și am putut vedea că era destul de bătrân, deși valurile de grăsime păroasă de pe fața lui făceau imposibil un calcul precis. A behăit ceva și apoi s-a pus pe un râs foarte gutural și șuierător. (Sarah îl peria bine, în beneficiul festivalului de anul viitor.) M-am întors către tine și ți-am zis: „Păi ori el, ori ursul-polar“. Te-ai încruntat, îți amintești? Fără să înțelegi, la început. Am dezvoltat subiectul:

„Dreptul speciei noastre de a fi bogată și grasă, versus supraviețuirea ursului-polar. Nu prea vorbim de o competiție echilibrată, este?“

„Să nu spui asta prea aproape de el, ai murmurat tu, înclinându-te către mine și ridicând din frumoasele tale sprâncene. Devine periculos atunci când se enervează. Vorbesc serios! De asta e milionar. *Are cel puțin trei puști.*“

Învăluit de parfumul tău, abia dacă am putut să mă gândesc la un răspuns coerent.

Draga mea Marilynne, nu vreau să crezi că am înclinația de a insulta oamenii, milionari sau nu. Nu mă deranjează în mod special nici problema cu ursul-polar: pe termen lung, o să fie doar o altă dispariție (destul de spectaculoasă, e drept), într-o istorie planetară a extincțiilor dintre care majoritatea au trecut neobservate și neîmpiedicate. Lasă-mă să-ți explic. Cu o seară înainte mă uitasem la programul *Planeta Pământ la televizor*, și mă simțeam deosebit de deprimat. Eram „în găleată” rău. Mă simțeam inutil și eram pesimist. Nu fusesem în nici unul dintre aceste locuri extraordinare care se perindau pe ecran. Și nici nu am să mă duc în vreunul dintre ele în viitor, chiar dacă aş rămâne (sau ar rămâne ele) intact suficient de mult cât să pot face asta. Soția mea Jane urăște să călătorească, și mereu sfârșim prin a merge în Țara Galilor, unde ne certăm dinaintea unui foc. Acum eram trântit pe canapea, în timp ce ea își verifica tabelele în sufragerie (lucrează la serviciile sociale, și nu prea mai are timp de altceva). Mă simțeam umflat și oribil, uitându-mă la făpturile și habitatele acelea sortite pieirii. După cum știi, eu sunt mai degrabă slab: sentimentul era de natură pur psihologică. Astfel, atunci când l-am văzut pe soțul tău hohotind pe peluză chiar în seara următoare, revulsia mea era la adresa unui lucru pe care îl simțisem în mine însumi cu puțin înainte. Numai că – și acesta este aspectul important – acum era în exteriorul meu. Mă părăsise precum un spirit diabolic iese dintr-un corp posedat. Asta pentru că te găseai *tu* în fața mea, umplându-mă de sentimente de prosperitate și de euforie. Nu mă mai uram pe mine însumi – și nici specia umană!

Cred că încerc să evit cuvântul cu D. În genere, sunt atent... Văd situațiile prin prisma legală. Totul clar, pro și contra. Obiectiv. Trebuie să ne păstrăm ireproșabili, noi, consilierii juridici locali. Nu toți o fac. Dar eu, unul, rămân. Pe asta se bazează reputația noastră, în această zonă. Onestitate, onestitate – și confidențialitate extremă.

Însă când aveam optsprezece ani, purtam părul lung și unsuros și băteam la tobe. Voiam să fiu baterist de muzică rock, un star, ca Phil Collins. Mă drogam, făceam plimbări lungi pe jos, ba chiar scriam și poezii. Apoi m-am maturizat. De fapt, mi-a murit mama, iar apoi am făcut zona zoster, și, când m-am refăcut, eram un om schimbat. Am studiat dreptul și am început să calc pe urmele bunicului și ale tatălui meu. Am cunoscut-o pe Jane într-o excursie cu cortul în Derbyshire: rucsacul ei era exact de același tip și de aceeași culoare ca al meu. Ca și tine, nu avem copii, spre consternarea tatălui meu – descendența firmei se va opri, sângele din cerneală va seca.

Nu avem copii din cauza incompatibilității. În timp ce discutăm cu tine în grădina lui Derek, simțeam trezindu-se bateristul din mine. Nu am simțit asta cu nici o femeie, inclusiv cu Jane. E ceva ce depășește cu mult aspectul fizic. Da, te-am găsit extrem de atrăgătoare, cu părul tău splendid, foarte închis la culoare, cu ochii tăi mari și verzi, cu bărbia ta delicată, cu forma frumoasă a corpului tău (bătând atât de delicios înspre rotunjimi și voluptate în rochia aceea lungă, galbenă și decoltată, cu volănașe, atât de deosebită de orice veșmânt purtat de femeile șterse din comitetul festivalului), dar acum vorbesc despre elemente de atracție mult mai profunde decât cele carnale. Iar apoi a venit momentul hotărâtor.

Îți amintești ce ai spus? Probabil că nu: înspre sfârșit vinul curgea liber. Îmi povestiseși pe nerăsuflăte copilăria grea de care avusesseși parte într-un mic orașel din Nebraska, îmi vorbeai despre unchiul tău care te maltratau și mama ta care te creștea singură, o bețivă, pe jumătate indiană comanche, despre încercarea primului tău soț de a porni o podgorie în California, despre despărțirea voastră violentă și apoi moartea sa suspectă într-un accident de mașină, despre scurta perioadă în care ai fost animatoare în Las Vegas, despre cele două (sau erau trei?) avorturi pe